

ТӨРИЙН ӨМЧИЙГ ХУВЬЧЛАХ, ӨӨРЧЛӨН БАЙГУУЛАХ, ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ХУВЬЦААГ 2025-2028 ОНД БИРЖЭЭР ОЛОН НИЙТЭД НЭЭЛТТЭЙ ХУДАЛДАХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ

Нэг.Үндсэн чиглэлийн зорилго

1.1. Төрийн өмчийг хувьчлах, өөрчлөн байгуулах, төрийн өмчит хуулийн этгээдийн хувьцааг 2025-2028 онд биржээр олон нийтэд нээлттэй худалдах үндсэн чиглэлийн зорилго нь Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийн тогтвортой хөгжлийг хангах, төрийн өмчит компанийн засаглалыг сайжруулж, үр ашгийг нэмэгдүүлэн, хувьчлалыг үе шаттай, үр дүнтэй явуулах, төрийн өмчит хуулийн этгээдийг нэмж хувьцаа гарган биржээр нээлттэй арилжаалах замаар олон нийтийн хяналтад оруулах, санхүүгийн сахилга бат, үйл ажиллагааны тогтвортой, ил тод байдлыг хангахад оршино.

Хоёр.Хувьцааг биржээр олон нийтэд нээлттэй худалдахад баримтлах үндсэн зарчим

2.1. **IPO /Initial Public Offering/** гэдэг нь компани анх удаа хувьцаагаа олон нийтэд санал болгох буюу өөрөөр хэлбэл 100 хувь төрийн өмчтэй, эсвэл цөөн тооны хөрөнгө оруулагчидтай компани өөрийн хувьцааг олон нийтэд нээлттэй санал болгож худалдах үйл ажиллагаа юм.

2.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн хувьцааг биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжаалах худалдах бодлогыг хэрэгжүүлэхэд дараах үндсэн зарчмыг баримтална:

2.2.1. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийг олон нийтэд нээлттэй хувьцаат компани болгох замаар ил тод байдлыг хангаж, санхүүгийн сахилга батыг сайжруулж, олон нийтийн хяналтад оруулах;

2.2.2. Төрийн мэдлийн энгийн хувьцааг худалдаж орсон орлогын тодорхой хувийг улсын төсөвт төвлөрүүлэх

2.2.3. Өрсөлдөөний зарчмаар хувийн хэвшил бие даан гүйцэтгэх боломжтой салбарт төр аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байж, тухайн салбарыг зах зээлийн зарчмаар хөгжих боломжийг хангах;

2.2.4. Зах зээл дэх төрийн оролцоог багасгах;

2.2.5. Тухайн салбарт бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний үнэ тариф зах зээлийн зарчмаар тогтох боломжийг нэмэгдүүлэх;

2.2.6. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн хувьцааг биржээр арилжаалах үйл ажиллагааг хууль, эрх зүйн хүрээнд ил тод, нээлттэй хэрэгжүүлэх.

2.2.7. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн төрийн эзэмшлийн хувьцаа эзэмшигчийн эрхийг өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага болон салбарын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хэрэгжүүлж, олон нийт, иргэдийн оролцоог хангасан нээлттэй компани болгох.

2.3. Энгийн хувьцаа нэмж гарган биржээр олон нийтэд нээлттэй худалдах төрийн өмчит хуулийн этгээдүүд. Үүнд:

2.3.1. "Монголын цахилгаан холбоо" ХК-ийн энгийн хувьцааны 49 хүртэлх хувийн хувьцааг нэмж гарган биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжих бөгөөд төрийн эзэмшил 51 хувиас багагүй байх;

2.3.2. "Хөдөө аж ахуйн бирж" ХХК-ийг хувьцаат компанийн хэлбэрт шилжүүлсний дараа энгийн хувьцааны 66 хүртэлх хувийн хувьцааг нэмж гарган биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжих бөгөөд төрийн эзэмшил 34 хувиас багагүй байх;

2.3.3. "Үндэсний давхар даатгал" ХК-ийн энгийн хувьцааны 34 хүртэлх хувийн хувьцааг нэмж гарган биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжих бөгөөд төрийн эзэмшил 66 хувиас багагүй байх;

2.3.4. "Монголын хөрөнгийн бирж" ХК-ийн төрийн эзэмшлийн хувьцааны 15 хүртэлх хувийг нэмж гарган биржээр нээлттэй арилжаалах бөгөөд төрийн эзэмшлийн хувийг 51 хувиас багагүй байх.

Гурав. Стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байгаа этгээдүүдийн хувьцааг биржээр олон нийтэд нээлттэй худалдахад баримтлах үндсэн зарчим

3.1. Ашигт малтмалын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.6-д заасны дагуу стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байгаа этгээдүүдийн нийт хувьцааны 10-аас доошгүй хувийг арилжина.

3.2. Стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээдийн нийт гаргасан хувьцааны 34-өөс дээш хувийг аливаа этгээд дангаар болон нэгдмэл сонирхолтой этгээдтэй хамтран эзэмшихийг хориглоно.

3.3. Монголын хөрөнгийн биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжаалан нээлттэй хувьцаат компани болгох стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байгаа этгээдүүд. Үүнд:

3.3.1. "Эрдэнэс таван толгой" хувьцаат компанийн энгийн хувьцааны 10 хувийг биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжих;

Дөрөв. Эрчим хүч үйлдвэрлэх болон түгээх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч компаниудын хувьцааг биржээр олон нийтэд нээлттэй худалдахад баримтлах үндсэн зарчим

4.1. Эрчим хүчний салбарын зарим компаниудын энгийн хувьцааны 34 хүртэлх хувийн хувьцааг Монголын хөрөнгийн биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжаалан нээлттэй хувьцаат компани болгоно.

4.2. Эрчим хүчний компаниудын төрийн эзэмшил 66 хувиас багагүй байна.

4.3. “Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ” ТӨХК-ийн цахилгаан эрчим хүчээр хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийг түгээх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс салгаж бие даасан хуулийн этгээд болгох.

4.4. Эрчим хүчний салбарын зарим компаниудын энгийн хувьцааны 34 хүртэлх хувийн хувьцааг Монголын хөрөнгийн биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжаалан нээлттэй хувьцаат компани болгох, төрийн эзэмшил 66 хувиас багагүй байх, эрчим хүчний салбарын хуулийн этгээдүүд. Үүнд:

4.4.1. “Дулааны III цахилгаан станц” ТӨХК

4.4.2. “Эрдэнэтийн дулааны цахилгаан станц” ТӨХК

Тав. “МИАТ” ХК-ийн энгийн хувьцааны 10 хүртэлх хувийг эхний шатанд Стратегийн болон санхүүгийн хөрөнгө оруулагч нарт санал болгох, дараагийн шатанд 34 хүртэлх хэмжээнд энгийн хувьцаа нэмж гарган олон улсын биржээр нээлттэй худалдахад баримтлах үндсэн зарчим

5.1. “МИАТ” ХК-ийн энгийн хувьцааны 10 хүртэлх хувийн хувьцааг хаалттай хүрээнд стратегийн хөрөнгө оруулагч нарт санал болгох;

5.2. Төрийн мэдлийн энгийн хувьцааг худалдаж орсон орлогыг улсын төсөвт төвлөрүүлэх

5.3. Хөрөнгө оруулагчийн менежментийн оролцоотойгоор компанийн үнэ цэнийг өсгөсний үндсэн дээр 34 хүртэлх хувийн нэмэлт хувьцаа олон улсын бирж дээр гаргах замаар нээлттэй компани болгох;

Зургаа. “Төрийн банк” ХК-ийн Төрийн эзэмшлийн энгийн хувьцааг 49.27 хувь байх хэмжээнд үлдээж, Хадгаламжийн даатгалын корпорацын эзэмшлийн 45.03 хувийг биржээр нээлттэй худалдахад баримтлах үндсэн зарчим

6.1. Улсын Их Хурлаас батлагдсан Үндсэн чиглэлийн хүрээнд Монгол банктай хамтран хөтөлбөр батлах;

6.2. “Төрийн банк” ХК-ийн төрийн эзэмшлийн энгийн хувьцааг 49.27 хувиас багагүй байхаар тооцон, “Хадгаламжийн даатгалын корпорац”-ийн эзэмшлийн 45.03 хувийг биржээр нээлттэй худалдах.

6.3. “Хадгаламжийн даатгалын корпорац”-ийн хөрөнгө оруулсан санхүүжилтээс давсан орлогыг төсөвт төвлөрүүлэх.

Долоо. Үндсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэх зохион байгуулалт, арга, хэлбэр

7.1. Үндсэн чиглэлийг дараах зохион байгуулалттайгаар хэрэгжүүлнэ:

7.1.1. Энэхүү Үндсэн чиглэлд заасан төрийн өмчит хуулийн этгээдүүдийг энгийн болон нэмж гаргасан хувьцааг биржээр олон нийтэд нээлттэй арилжаалах ажлыг Засгийн газар зохион байгуулж, үр дүнг Улсын Их Хуралд тайлагнах;

7.1.2. Засгийн газар төрийн мэдлийн хувьцааг хөрөнгийн биржээр арилжихдаа хөрөнгийн зах зээлийн эрэлт, нийлүүлэлт, хөрөнгө оруулагчдын сонирхол, санал болгож буй хуулийн этгээдийн үнэ цэнэ зэрэг хүчин зүйлүүдийг бодитой харгалзан тухайн жилийн жагсаалтыг батлах;

7.1.3. Компанийн үнэлгээг тогтоох, энгийн хувьцааг нийтэд санал болгох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд хөндлөнгийн, хараат бус хувийн хэвшлийн компанийг нээлттэй сонгон шалгаруулах;

7.1.4. Үндсэн чиглэлд заасан төрийн өмчит хуулийн этгээдийг нээлттэй хувьцаат компани болгох, энгийн хувьцааг нийтэд санал болгох ажиллагааг ил тод, нээлттэй зохион байгуулах ажлыг төрийн өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага тухайн компанийн хувьцаа эзэмшигчийн эрхийг хэрэгжүүлэгчтэй хамтран хэрэгжүүлэх;

7.1.5. Олон нийтэд нээлттэй хувьцаат компани хэлбэрт шилжүүлэх хуулийн этгээдийн зах зээлийн үнэлгээ, ирээдүйн үнэ цэнийг нарийвчлан тогтоосны үндсэн дээр хэрэгжүүлэх;

7.1.6. Нэмж хувьцаа гарган биржээр олон нийтэд нээлттэй худалдах замаар татан төвлөрүүлсэн хөрөнгөөр компанийн өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлж, орлого олох үндсэн үйл ажиллагаа, үр ашгийг сайжруулах төсөл арга хэмжээнд зарцуулах.

7.2. Үндсэн чиглэлийн 7.1.5-т заасан үнэлгээний зардлыг тухайн хуулийн этгээд санхүүжүүлнэ.